

Udskriftsdato: mandag den 12. januar 2026

KEN nr 9375 af 15/07/1998 (Historisk)

Ankestyrelsens principafgørelse P-18-98 om højeste førtidspension - pension - skizofreni

Ministerium: Beskæftigelsesministeriet

Journalnummer: J.nr.: 002047-96

Ankestyrelsens principafgørelse P-18-98 om højeste førtidspension - pension - skizofreni

Resume:

Ankestyrelsen har behandlet en række sager om tilkendelse af højeste førtidspension til personer med skizofreni.

Ved tilkendelse af højeste førtidspension tog Ankestyrelsen udgangspunkt i, at lidelsen havde været til stede i en årrække og havde medført svær autisme eller hyppigt tilbagevendende hallucinationer og/eller vedholdende vrangforestillinger.

Ankestyrelsen lagde desuden vægt på, at der langvarigt havde været forsøgt behandling uden effekt, og at der ikke var udsigt til at yderligere behandling kunne medføre en bedring i tilstanden.

Det var ikke i sig selv en betingelse for tilkendelse af højeste førtidspension, at der var sket en egentlig forværring af tilstanden efter tilkendelsen af mellemste førtidspension, når det mellemliggende forløb havde vist, at ansøgeren trods optimal behandling fortsat havde de ovenfor nævnte svære symptomer på lidelsen.

Mellemste førtidspension:

En 33-årig kvinde, der havde været i psykiatrisk behandling siden sygdomsdebut 4 år tidligere havde fortsat ret til mellemste førtidspension, men ikke til højeste førtidspension. Ankestyrelsen lagde vægt på, at hun på den givne medicinske behandling ikke var psykotisk. (sag nr. 1)

En 28-årig mand, der søgte pension ca. 1 år efter første indlæggelse på grund af skizofreni havde ret til mellemste førtidspension, men ikke til højeste førtidspension. Ankestyrelsen lagde vægt på, at han kun havde været i behandling i kort tid, og at det ikke kunne udelukkes, at tilstanden ville kunne bedres efter længerevarende behandling. (sag nr. 2)

En 28-årig mand, der havde arbejdet som slagter i 7 år og var tilkendt mellemste førtidspension 2 år efter arbejdsophør, var fortsat berettiget til mellemste førtidspension, men ikke til højeste førtidspension. Ankestyrelsen lagde vægt på, at tilstanden var bedret væsentligt på medicinsk behandling, og at han ikke længere havde tegn på hallucinationer eller paranoide forestillinger. (sag nr. 3)

Højeste førtidspension:

En 33-årig mand med skizofreni og stofmisbrug havde ret til højeste førtidspension. Ankestyrelsen lagde vægt på, at lidelsen havde været til stede i mange år, og at der uanset behandling fortsat var ustabile og paranoide faser og misbrug. Ankestyrelsen lagde desuden vægt på, at gentagne forsøg på aktivering ikke var lykkedes. (sag nr. 4)

En 32-årig kvinde havde ret til højeste førtidspension. Hun havde behov for betydelig støtte fra forældrene. Ankestyrelsen lagde vægt på, at hun var i optimal behandling, men at dette ikke havde væsentlig effekt på tilstanden. (sag nr. 5)

En 32-årig kvinde havde ret til højeste førtidspension. Ankestyrelsen lagt vægt på, at der var tale om en svær lidelse i form af paranoid skizofreni, og at der var såvel primære symptomer i kontakt og følelsesliv og sekundære symptomer i form af periodevise psykotiske forestillinger. (sag nr. 6)

Kassation:

Principafgørelsen har ikke længere vejledningsværdi

Love:

Lov om social pension - lovbekendtgørelse nr. 22 af 14. januar 1998 - § 14 og § 15

Sagsfremstilling 1:

Sag nr. 1 - j. nr.: 2047-96

Ansøgeren var en 33-årig enlig kvinde med to børn. Hun var ufaglært og havde kun haft beskeden tilknytning til arbejdsmarkedet, fortrinsvis ved rengøring. Hendes psykiske lidelse i form af paranoid skizofreni var debuteret ca. 4 år før ansøgning om førtidspension. Ansøgeren havde siden da haft kontakt med det psykiatriske behandlingssystem og var i optimal behandling. På den givne medicinske behandling var hun apsykotisk, men præget af angst, inaktivitet og isolationstendens. Ansøgeren var to gange ugentlig i distriktpsikiatrisk afdeling og havde ligeledes to gange ugentlig besøg af bovejleder.

Revaliderings- og pensionsnævnet tilkendte ansøgeren mellemste førtidspension efter lov om social pension § 14, stk. 2, nr. 1.

Afgørelse:

Ansøgeren var ikke berettiget til mere end mellemste førtidspension efter § 14, stk. 2, nr. 1, i lov om social pension.

Begrundelsen var, at Ankestyrelsen skønnede, at erhvervsevnen ikke var varigt nedsat til det ubetydelige i ethvert erhverv. Dette er en betingelse for tilkendelse af højeste førtidspension efter lovens § 14, stk. 1.

Ankestyrelsen lagde ved afgørelsen vægt på beskrivelsen af ansøgerens tilstand i den foreliggende psykiatriske speciallægeerklæring, navnlig oplysningerne om, at ansøgeren i fire år havde været i konstant kontakt med psykiatrisk afsnit, og at hun var i den rette medicinske behandling, hvorpå hun ikke var psykotisk.

Sagsfremstilling 2:

Sag nr. 2 - j. nr.: 2064-96

Ansøgeren var en 28-årig enlig mand, som fortsat boede hos forældrene. Efter skolegang havde ansøgeren været på efterskole og højskole. Herefter havde han ikke været under uddannelse eller i arbejde, men var blevet forsørget af forældrene, indtil han overgik til kontanthjælp efter bistandsloven. Der var søgt om førtidspension 1 år efter den første indlæggelse på psykiatrisk afdeling, som var den første kontakt med det psykiatriske behandlingssystem. Ansøgeren havde paranoid skizofreni og var fortsat psykotisk. Han var i medicinsk behandling og var udskrevet til hjemmet med kontakt til distriktpsikiatrisk center.

Revaliderings- og pensionsnævnet tilkendte ansøgeren mellemste førtidspension efter lov om social pension § 14, stk. 2, nr. 1. Nævnet besluttede samtidig, at sagen skulle tages op til fornyet vurdering efter 2 år.

Afgørelse:

Ansøgeren var ikke berettiget til mere end mellemste førtidspension efter § 14, stk. 2, nr. 1, i lov om social pension.

Begrundelsen var, at erhvervsevnen ikke var varigt nedsat til det ubetydelige.

Ankestyrelsen lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøgeren kun havde været i behandling i en kort periode, og at det derfor ikke var muligt at fastslå, om erhvervsevnen varigt var ophævet, eller om der var mulighed for bedring efter et længerevarende behandlingsforløb.

Sagsfremstilling 3:

Sag nr. 3 - j. nr. : 86-97

Ansøgeren var en 28-årig enlig mand med skizofreni. Ansøgeren var tilkendt mellemste førtidspension to år før den aktuelle ansøgning om forhøjelse af pensionen. Ansøgeren var udlært slagter og havde arbejdet inden for dette fag i 7 år før endelig sygemelding. Det seneste år havde ansøgeren været i kontakt med distriktpsikiatrisk afdeling og havde passet den medicinske behandling. Han var desuden ophørt med misbrug af hash. Der var sket en subjektiv bedring af tilstanden, og der var ikke tegn på paranoid holdning eller objektivetegn på hallucinationer. Ansøgeren var dog præget af tankeforstyrrelser, social tilbagetrækning, en noget aparte adfærd og skruet tankegang. Ifølge den foreliggende speciallægeerklæring var det utænkeligt, at han kunne indpasses på nogen arbejdsplads, men højst på et beskyttet værksted med en vis rummelighed og tolerance.

Revaliderings- og pensionsnævnet fandt ikke, at ansøgeren var berettiget til mere end den tilkendte mellemste førtidspension efter lovens § 14, stk. 2, nr. 1.

Afgørelse:

Ansøgeren var ikke berettiget til mere end mellemste førtidspension efter § 14, stk. 2, nr. 1, i lov om social pension.

Begrundelsen var, at erhvervsevnen ikke varigt var nedsat til det ubetydelige.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at ansøgeren havde fået det subjektivt væsentligt bedre på den ændrede medicinske behandling, og at der ikke objektivt var tegn på hallucinationer eller paranoid holdning.

Ankestyrelsen lagde desuden vægt på, at der endnu ikke var tilstrækkelig afklaring af, hvorvidt yderligere muligheder for optræning og bedring af funktionsevnen var udtømt.

Sagsfremstilling 4:

Sag nr. 4 - j. nr.: 2454-96

Ansøgeren var en 33-årig, enlig mand, der var tilkendt mellemste førtidspension som 24-årig på grund af paranoid skizofreni. Ansøgeren havde siden 16-årsalderen haft misbrug af hash og amfetamin. Han havde

kun haft sporadisk tilknytning til arbejdsmarkedet. Ansøgeren var dømt til anbringelse efter forsøg på manddrag og senere til psykiatrisk behandling efter ny voldskriminalitet. Ansøgeren var svær at fastholde i behandling og var fortsat misbruger. Trods antipsykotisk behandling kom ansøgeren let i ustabile og paranoide faser. Forsøg på at etablere beskyttet beskæftigelse havde ikke kunnet gennemføres, fordi ansøgeren kun i korte perioder kunne udvise stabilitet.

Revaliderings- og pensionsnævnet fandt ikke, at ansøgeren var berettiget til højeste førtidspension efter lov om social pension § 14, stk. 1. Nævnet lade vægt på, at ansøgeren havde en svær sindslidelse, men at der var effekt af regelmæssig antipsykotisk behandling, uden at behandlingen medførte svær passivitet.

Afgørelse:

Ansøgeren havde ret til højeste førtidspension efter § 14, stk. 1, i lov om social pension, da erhvervsevnen skønnedes nedsat til det ubetydelige.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at ansøgeren i mange år havde haft en kronisk skizofren lidelse, og at der uanset behandling fortsat var ustabile og paranoide faser og misbrug.

Ankestyrelsen lagde desuden vægt på, at forsøg på aktivering ikke var lykkedes, og at yderligere aktivering nu var endeligt opgivet.

Sagsfremstilling 5:

Sag. nr. 5 - j. nr.: 238-97

Ansøgeren var en 32-årig enlig kvinde, der var tilkendt mellemste førtidspension som 26-årig på grund af skizofreni. Hun var uddannet danser, men var ophørt hermed som 20-årig. Havde herefter haft kortvarig beskæftigelse ved deltidsarbejde og senest som social- og sundhedsassistent. Ansøgeren havde haft talrige indlæggelser på psykiatrisk afdeling siden 20-årsalderen. Hun havde trods medicinsk behandling klare symptomer på psykotisk tilstand og var begrænset i sine udfoldelsesmuligheder. Hun levede isoleret og havde behov for megen støtte fra sine forældre.

Revaliderings- og pensionsnævnet fandt ikke, at ansøgeren havde ret til højeste førtidspension efter lov om social pension § 14, stk. 1. Nævnet lagde vægt på, at ansøgeren havde en mangeårig skizofreni, men at der ikke var sket en væsentlig forværring af tilstanden siden tilkendelse af pension, og at der fortsat var muligheder for yderligere behandling og aktivering.

Afgørelse:

Ansøgeren havde ret til højeste førtidspension efter § 14, stk. 1, i lov om social pension, da Ankestyrelsen skønnede, at erhvervsevnen var nedsat til det ubetydelige.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at ansøgeren var under optimal behandling uden særlig effekt, og at der ikke var mulighed for yderligere behandling eller aktivering.

Sagsfremstilling 6:

Sag nr. 6 - j. nr.: 713-97

Ansøgeren var en 32-årig enlig kvinde, der var tilkendt mellemste førtidspension som 28-årig på grund af paranoid skizofreni. Ansøgeren havde tidligere været studerende, men måtte afbryde sit studium på grund af en forværring af den psykiske lidelse. Hun havde været i ambulant psykiatrisk behandling, siden hun var først i tyverne. I forbindelse med forværring af sygdommen havde ansøgeren været indlagt på psykiatrisk afdeling. Hun var i medicinsk behandling, men havde til trods herfor både primære symptomer i kontakt og følelsesliv og periodesvis psykotiske forestillinger med hallucinationer og vrangforestillinger.

Revaliderings- og pensionsnævnet fandt ikke, at ansøgeren var berettiget til højeste førtidspension efter lov om social pension § 14, stk. 1. Nævnet lagde vægt på, at der ud fra en samlet vurdering ikke var indtrådt nogen væsentlig ændring i helbredstilstanden siden pensionstilkendelsen.

Afgørelse:

Ansøgeren havde ret til højeste førtidspension efter § 14, stk. 1, i lov om social pension, da Ankestyrelsen skønnede, at erhvervsevnen var nedsat til det ubetydelige.

Ankestyrelsen lagde vægt på oplysningerne i den foreliggende speciallægeerklæring, hvoraf det fremgik, at ansøgeren havde paranoid skizofreni i kronisk form. Ankestyrelsen lagde desuden vægt på, at det i forbindelse med sygdommens forværring ikke havde været muligt at bevare en kontakt til arbejdsmarkedet på grund af den svære psykiske lidelse med både primære symptomer i kontakt og følelsesliv og sekundære symptomer i form af periodevis psykotiske forestillinger med hallucinationer og vrangforestillinger.